

چکیده محتوایی

مدعا (حجت الاسلام دکتر حمزه علی اسلامی نسب): شناخت خدای متعال در هر دین و مکتبی اهمیت فراوانی دارد و حتی مکاتبی که به خدای متعال اعتقادی ندارند، خود را بی‌نیاز از تفکر در مورد او نمی‌دانند. ملاصدرا و دیپاک چوپرا نیز توجه ویژه‌ای به مباحث خداشناسی دارند. چوپرا انسان را دارای توانایی‌های نامتناهی می‌داند که می‌تواند در سایه آنها به آنچه می‌خواهد برسد. نقد و بررسی افکار چوپرا نیازمند نظام فکری و مفهومی مشخصی است که بر اساس آن، نقد و ارزیابی آرای چوپرا صورت گیرد. در میان فیلسوفان اسلامی ملاصدرا اهتمام ویژه‌ای به حقیقت، جایگاه و قدرت نفس و ذهن انسان داشته است؛ تا آنجا که حکمت متعالیه را بر اساس چهار سفر معنوی انسان پایه‌ریزی می‌کند.

ناقد اول (حجت الاسلام دکتر جواد جعفریان):

- مفاهیم روشن نیست، مفهوم شناسی مقاله مبهم است.
- در مقاله چند جا گفتید چوپرا با سوالات به مفهوم خدا می‌رسد، ولی نگفتید این سوالات چیست؟ این نقص است.
- مسئله قوه تخیل که چوپرا خیلی از آن استفاده می‌کند ولی در این مقاله جای این مسئله خالی است.
- مسئله اعتبارات علامه که ارتباط با این موضوع داشته ولی در این مقاله به آن اشاره نشده است.
- از حدیث من عرف نفسه فقد عرف ربه درست استفاده نشده است. یعنی هرکسی خود را شناخت خدایش را می‌شناسد. خب میتوان حرف چوپرا را به این حدیث تطبیق داد.

ناقد دوم (حجت الاسلام دکتر سینا علوی تبار):

- فقط در این مقاله 7 یا 8 مورد بین چوپرا مشترکاتی هست که اصلاً به آنها اشاره نشده است.
- آیا ایرادهای شما به چوپرا به نوع انسان است یا انسان خاص؟ خیلی بعید به نظر می‌رسد که چوپرا نوع انسان را بگوید. پس در این حال چه فرقی دارد نظر ایشان با فلسفه ما؟ شما به این مسئله اشاره نکردید.
- عدم انسان مساوی است با عدم جهان. انسان اگر نباشد عالمی هم نیست. این را چوپرا می‌گوید، مگر ما عین این را در آموزه های دینی و فلسفی خود نمی‌بینیم؟ چرا از این مسئله غفلت شده است؟
- تعریف مقاله از ذهن صحیح نیست یعنی هیچ کس اینطوری که در مقاله آمده ذهن را تعریف نکرده است. در حالی که شما مقاله خود را بر اساس این تعریف پیش برده اید.
- بین ذهن و عقل 5 تفاوت هست. در مقاله این مسئله مورد غفلت قرار گرفته است.
- در بحث علم حضوری تفاوتی بین چوپرا و صدرا نیست، شما به این مسئله اشاره نکردید.